

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**
STAAREN TJÆLTE

REVISIONSRAPPORT
**GRUNDLÄGGANDE
GRANSKNING AV BARN- OCH
UTBILDNINGSNÄMNDEN**

Anneth Nyqvist, Certifierad kommunal revisor
Dnr: REV/00013/2023

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
1.1	BAKGRUND.....	3
1.2	SYFTE	3
1.3	AVGRÄNSNING	4
1.4	REVISIONSKRITERIER	4
1.5	ANSVARIG NÄMND/STYRELSE.....	4
1.6	METODER.....	4
2	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
2.1	HAR NÄMNDEN BEDRIVIT VERKSAMHETEN PÅ ETT ÄNDAMÅLSENLIGT SÄTT?	5
2.1.1	Förändringar som påverkat nämndens organisation.....	5
2.1.2	Styrdokument	5
2.1.3	Nämndens verksamhetsplan	5
2.1.4	Arbetet med fullmäktigeuppdragen och nämnduppdragen.....	5
2.1.5	Vidtagna åtgärder vid avvikelser	6
2.1.6	Nämndens löpnade uppdrag till förvaltningen	6
2.1.7	Uppföljningar inom nämndens verksamhetsområde	7
2.2	HAR NÄMNDEN EN ÄNDAMÅLSENLIG STYRNING, UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING AV SIN EKONOMI?	8
2.2.1	Effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar.....	8
2.2.2	Investeringar	9
2.2.3	Har nämnden agerat vid budgetavvikelser	9
2.3	HAR NÄMNDEN SETT TILL ATT DEN INTERNA STYRNINGEN, UPPFÖLJNINGEN OCH KONTROLLEN ÄR TILLRÄCKLIG?.....	9
2.4	VÄLFÄRDSBROTT, OTILLÅTEN PÅVERKAN OCH OEGENTLIGHETER.....	10
2.4.1	Organisation och riktlinjer	10
2.4.2	Omhändertagande av incidenter	10
2.5	FÖRDJUPADE GRANSKNINGAR UNDER ÅRET	11
2.6	HAR NÄMNDEN VIDTAGIT ÅTGÄRDER UTIFRÅN FÖREGÅENDE ÅRS GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING?.....	12

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Kommunens revisorer granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom styrelsen och nämndernas verksamhetsområden. Revisorererna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten följs. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år avseende nämnder och styrelser och är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningens upplägg har anpassats till Skyrevs vägledning för grundläggande granskning.

En gemensam projektplan har upprättats för samtliga nämnder. För kommunstyrelsen en separat projektplan tagits fram. Tillkommande revisionsfrågor kan tillkomma för de enskilda nämnderna och beslutas separat.

1.2 SYFTE

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge underlag för revisorererna att uttala sig om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt, om verksamheten sköts på ett ekonomiskt tillfredställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsfrågor

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt?
  - Verksamheten har genomförts enligt reglemente och lagstiftning.
  - Nämnden har agerat för att säkerställa att uppdragen från fullmäktige och de egna nämnduppdragen genomförs.
  - Det finns processer för planering, genomförande och uppföljning.
- Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
  - Nämnden styr verksamheten så att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramarna.
  - Det finns en tillräcklig och kontinuerlig uppföljning av ekonomin.
  - Nämnden har agerat vid budgetavvikelser.
- Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?
  - Det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll.
  - Det finns kontroller och riskhantering inom väsentliga områden.
  - Arbetet med intern kontroll är en integrerad del av organisation, system och löpande arbete.
- Finns det en organisation och riktlinjer för att hantera otillåten påverkan och oegentligheter?
  - Hur omhändertas incidenter som uppstår i verksamheten? Vet medarbetare till vart och till vem de ska vända sig vid misstanke?
- Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?

1.3 AVGRÄNSNING

Granskningen är avgränsad till verksamhetsåret 2023. Nämndens räkenskaper omfattas inte av denna granskning då de granskas i samband med kommunens bokslut.

1.4 REVISIONSKRITERIER

Uppfylls kraven i:

- Kommunallagen (2017:725)
- Reglemente för nämnden
- Mål och budget 2023
- Riktlinje mål och budget i Östersunds kommun
- Fullmäktigebeslut

1.5 ANSVARIG NÄMND/STYRELSE

Granskningen avser barn- och utbildningsnämnden.

1.6 METODER

Granskningen genomförs i enlighet med *God revisionssed i kommunal verksamhet 2022, Skyrevs vägledning för grundläggande granskning* och i dialog med bolagets auktoriserade revisor. I granskningen används ett standardiserat granskningsprogram där samtliga beslutsunderlag och dokument som ligger till grund för gjorda bedömningar dokumenteras. Granskningsprogrammet bifogas den slutliga rapporten.

Granskningen utförs genom inhämtning och granskning av relevanta dokument och intervjuer med berörda tjänstemän.

Substansgranskning utförs för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

2 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

2.1 HAR NÄMNDEN BEDRIVIT VERKSAMHETEN PÅ ETT ÄNDAMÅLSENLIGT SÄTT?

2.1.1 Förändringar som påverkat nämndens organisation

2.1.2 Styrdokument

Nämnden har under året beslutat om reviderade riktlinjer för förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, riktlinjer för måltid inom förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola och anpassad grundskola samt ny organisation OB-omsorg med anledning av nya regler för dygnsvila.

2.1.3 Nämndens verksamhetsplan

Enligt kommunens styrmodell ska nämnderna ta fram en verksamhetsplan som dels visar de fullmäktigeuppdrag som nämnden omfattas av, dels de uppdrag som nämnden utöver fullmäktiges uppdrag avser att ha specifikt fokus på det kommande året. Politiska nyckeltal som har direkt bäring på nämndens verksamhet ska också redovisas i nämndens verksamhetsplan tillsammans med övriga nyckeltal som bedöms nödvändiga.

Nämnderna ska följa upp och analysera vad som åstadkommits i förhållande till de kommunövergripande målen och specifikt de politiska uppdragen. Tyngdpunkten ska ligga på analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar det egna resultatet och vad det betyder för kommunen i sin helhet.¹

Barn- och utbildningsnämnden beslutade att föreslå fullmäktige att besluta om verksamhetsplan 2022 i september 2022². Nämnden begärde i samband med ärendet att få utökad budgetram med 4 mnkr i händelse av att motionen kring fri frukt i skola bifalles av fullmäktig. Förvaltningen fick även i uppdrag att aktivt arbeta för ökad studiero. Uppdraget ingår i nämndens verksamhetsplan för 2023.

2.1.4 Arbetet med fullmäktigeuppdragen och nämnduppdragen

Utifrån fullmäktiges åtta kommunövergripande mål hade nämnden nio uppdrag från kommunfullmäktige och fyra egna nämnduppdrag. Fullmäktigeuppdragen och de egna nämnduppdragen är kopplade till tre av de kommunövergripande målen. Nämnden följer också löpande upp 16 nyckeltal, jämfört med 36 nyckeltal 2022.

Nämnden har gjort bedömning att 10 uppdrag är genomförda medan tre uppdrag inte bedöms ha genomförts:

Uppdrag som ej genomförts	Nämndens kommentar
Öka behörigheten bland alla lärarkategorier Nämnden har bedömt uppdraget som ej genomfört både i T2 och bokslut.	Behörighetsnivån sjunker för andra året i rad. Trots insatser inom HÖK 21 har nämndens inte lyckats vända den negativa trenden. Fler arbetsmiljöåtgärder behöver vidtas.
Skapa och utveckla tillgängliga och aktiverande utemiljöer i samtliga verksamheter. Nämnden har bedömt uppdraget som ej genomfört vid samtliga uppföljningar.	Nämnden har tagit fram ett funktionsprogram för utemiljö för alla verksamheter i förvaltningen. Otillräckliga resurser av såväl reinvesteringsmedel som underhållsmedel skapar en situation där det inte går att klara uppdraget.

¹ Riktlinje för mål och budget i Östersunds kommun Dnr 00263-2023

² Barn- och utbildningsnämnden 2022-09-28 § 58 Dnr 00188-2022

Förbättra kunskapsöverföringen i övergångarna mellan förskolan, förskoleklass, grundskolans olika stadier, grundsärskolan och gymnasieskolan så att undervisningens kvalitet förbättras. Uppdraget har bedömts som pågående i tertialrapporterna under året men som ej genomfört i bokslutet.	Arbetet är i gång under 2023 men kommer att behöva fortsätta under 2024. Rutiner eller riktlinjer kommer att revideras och vid behov kommer nya att skrivas. Arbetat bedöms vara genomfört hösten 2024 för att kunna användas fullt ut 2025.
---	--

Vi noterar att uppdragen har en koppling till de övergripande målen men samtidigt är det svårt att bedöma om genomförande av uppdragen bidrar till att målet uppnås eller att verksamheten förbättras. Förvaltningen efterlyser en mer långsiktighet i uppdragen. Det finns heller inte någon koppling till nyckeltalen.

Uppdrag som inte bedömdes genomförda föregående år

Utöver årets uppdrag ska nämnden hantera de uppdrag som inte bedömdes genomförda 2022. Rapportering gör inom ramen för nämndens internkontrollplan.

Följande nämnduppdrag genomfördes inte föregående år:

- Skapa en översyn av Familjecentralernas nuläge och framtida behov när det gäller lokaler och placering tillsammans med regionen.

Av nämndens uppföljning framgår att översynen är genomförd och ett nytt avtal har upprättats mellan regionen och Östersunds kommun.

Redovisning av nyckeltal

I nämndens verksamhetsplan återfinns totalt 16 nyckeltal. Nyckeltalen är hämtade från Kolada och avser uppgifter från 2022 års verksamhet och redovisning.

Vi noterar att flera av nyckeltalen avser kostnad per invånare för olika verksamheter. Eftersom varken fullmäktige eller nämnden har angivit något mål eller ambitionsnivå för nyckeltalen är det svårt att bedöma om det är positivt eller negativt att en kostnad är högre eller lägre jämfört med riket eller liknande kommuner.

Nämnden har inte gjort någon samlad analys av om utfallet av nyckeltalen förväntas bidra till att fullmäktiges övergripande mål uppnås.

Av fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning är ett av måtten att nettokostnadsavvikelsen ska uppgå till högst +/- 5 %. Nettokostnadsavvikelsen inom förskolan för 2022 uppgår till 7,46 %. Fullmäktige har inte begärt att nämnden ska vidta åtgärder och nämnden har inte vidtagit några specifika egna åtgärder för att minska nettokostnadsavvikelsen.

2.1.5 Vidtagna åtgärder vid avvikelser

Ett uppdrag är rödmarkerat i T1 och två uppdrag är rödmarkerade i T2. I kommentarer till de enskilda uppdragen finns en beskrivning av vilka åtgärder som kommer att vidtas. Nämnden har inte fattat några ytterligare beslut om att vidta åtgärder.

2.1.6 Nämndens löpnade uppdrag till förvaltningen

Nämnden beslutade i mars att sjukfrånvaron ska följs upp noggrant och en återrapporering har gjorts till nämnden i maj. Efter avrapporteringen fick förvaltningen i uppdrag att gå vidare med fördjupade studier kring den höga sjukfrånvaron inom förskolans verksamheter som återrapporiterades i oktober.

Nämnden har även beslutat att uppföljningen av betygsresultaten i september ska innehålla fördjupade diskussioner för resultaten hela läsåret 2022/2023. Några skolor skiljer sig i behörighet för gymnasiet och en plan för hur detta kan åtgärdas ska redovisas.

Återrapportering har gjorts inom ramen för Huvudmannens kvalitetsrapport läsåret 2022-2023.

I samband med beslut om verksamhetsplan 2023 fick förvaltningen i uppdrag att aktivt arbeta för ökad studiero. Av beslutet framgår inte när detta uppdrag förväntas påbörjas eller ska återrapporteras.

2.1.7 Uppföljningar inom nämndens verksamhetsområde

Nämnden har hållit sig informerad om verksamheten genom löpande information vid nämndens sammanträden. Förvaltningschefens rapport är en stående punkt på nämndens dagordning och har bl.a. omfattat:

- Allmän information om antalet skolplatser i förskoleklass
- Åtgärder efter tillsyn av ventilation på grundskolor
- Nya regler kring dygnsvila påverkar nattispersonalen
- Kommunen har infört ny, effektiviserad inköpsorganisation
- Nämndens ansvar för dataskydd
- Förebyggande arbete mot hot och våld på grundskolor, lägesbild i Sverige.

Det finns ett årshjul för uppföljning av nämndens olika verksamheter. Exempel på genomförd rapportering som har protokollförts som enskilda beslut:

- Sjukfrånvaro
- Systematiskt brandskyddsarbete
- Rapport - hot och våldshändelser på grundskolor
- Utvärdering av fri frukt i skolan

Nämnden har årligen ett gemensamt möte med social- och arbetsmarknadsnämnden för information och dialog kring nämndernas samverkansområden. Vid årets möte behandlades nuläge och utmaningar i respektive förvaltning och gemensamt i förvaltningarna, samverkansavtal Familjecentraler, målgruppsinventering, Återkoppling på initiativärendet om att jobba med utsatta barn m.m.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

- Nämnden har bedömt att tre uppdrag inte har genomförts, varav två uppdrag är från fullmäktige.
- I kommentarerna till uppdragen är det svårt att bedöma om genomförda aktiviteter har gett önskade effekter.
- Utifrån uppföljningarna under året är det svårt att utläsa om ett uppdrag bedöms vara möjligt att genomföra eller inte.
- Nämnden följer kommunens övergripande processer för planering, genomförande och uppföljning.
- Nämnden har lämnat ett fåtal uppdrag till förvaltningen, uppdragen har varit tidsatta.
- Nämnden har hållit sig informerad om verksamheten genom samt protokollförda uppföljningar och rapporteringar, informationspunkter på sammanträden samt verksamhetsbesök.

Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att det finns arbetssätt för att vidta åtgärder om uppföljningar under året visar på att uppdrag inte bedöms kunna genomföras.

2.2 HAR NÄMNDEN EN ÄNDAMÅLSENLIK STYRNING, UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING AV SIN EKONOMI?

Kommunstyrelsen följer månatligen upp nämndernas ekonomiska resultat och prognos. Nämnderna rapporterar resultat kopplat till mål och uppdrag till fullmäktige per den sista april, augusti och december.³

Nämnden fastställde förslag till detaljbudget 2023-01-25⁴ för verksamhetsåret.

Barn- och utbildningsnämndens driftbudget för 2023 uppgick till 1 632,3 mnkr varav 1 469,5 mnkr bestod av kommunbidrag.

Nämnden har under året begärt tilläggsanslag från fullmäktige motsvarande 55,8 mnkr. De största enskilda posterna avser ökad internhyra till följd av genomförda investeringar, 35,0 mnkr, samt lönerevision 2023, 15,1 mnkr.

Nämndens verksamhet, inklusive fullmäktiges uppdrag, och ekonomi har följts upp per april, augusti och december. Därutöver har ytterligare ekonomiska månadsrapporter presenterats på nämndens sammanträden.

Uppföljningar under året

Månad då prognos upprättats	Helårsprognos, avvikelse
Februari	5,0 mnkr
Mars	2,3 mnkr
April, tertialrapport	-44,7 mnkr
Maj	-47,7 mnkr
Augusti, delårsrapport	-5,7 mnkr
September	-5,7 mnkr
Oktober	-7,8 mnkr
November	0 mnkr
December	+5,0 mnkr

I den första delårsrapporten uppgick barn- och utbildningsnämndens helårsprognos för 2023 till -44,7 mnkr. Avvikelsen uppgavs främst bero på ökade lokalkostnader och nämnden beviljades tilläggsanslag med totalt 51,9 mnkr under våren 2023.

I den andra tertialrapporten uppgick nämndens helårsprognos till -5,7 mnkr. Nämnden fick därefter ytterligare tilläggsanslag med 3,9 mnkr.

Det slutliga utfallet uppgår till + 5,0 mnkr vilket är en förbättring jämfört med prognosen i delårsrapporten, skillnaden mellan prognoserna är dock inte lika stor som föregående år. Överskottet förklaras av färre antal barn och elevantal än budgeterat.

2.2.1 Effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar

I budget 2023 framgår att nämnden haft ett effektiviseringskrav från fullmäktige på 17,5 mnkr under året. Sex effektiviseringar har beslutats av nämnden. Två effektiviseringar avser lokaler och de har inte kunnat genomföras under 2023 men effektiviseringen avseende förebyggande och hälsofrämjande arbete har gett ökad effekt vilket innebär att det totala effektiviseringskravet ändå har genomförts.

³ Riktlinje för mål och budget i Östersunds kommun Dnr 00258-2021

⁴ Barn- och utbildningsnämnden 2023-01-25 § 1 Dnr 00188-2022

2.2.2 Investeringar

Barn- och utbildningsnämndens investeringsbudget 2023 uppgick till 20,8 mnkr. Efter tilläggsanslag med 1,5 mnkr avseende inventarier till Sjöängens förskola och Odensala-skolan F-9, uppgick budgeten till 22,3 mnkr. Utfallet uppgick till 20,7 mnkr. Avvikelsen avser Lugnviksskolan, Sjöängens förskola samt budgeten för reinvesteringar.

Förskola Ottfjället

Nämnden fick 2023-01-25 information om att investeringen uppskattades bli betydligt högre än tidigare uppgifter. För nämndens del innebär detta ökade hyreskostnader. Nämnden beslutade att återremittera ärendet för komplettering med alternativ investeringskostnad och hyressättning. 2023-03-01 behandlade nämnden ärendet igen, nämnden godkände fördyringen men ifrågasatte rimligheten i hyreshöjningen och speciellt att nämnden ska bära hela fördyringen inklusive projektet Utsläppsfri arbetsplats som nämnden anser ska lyftas bort från hyran.

2.2.3 Har nämnden agerat vid budgetavvikelser

I samband med tertialrapporterna har nämnden begärt utökad budgetram.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.

- Nämnden redovisar ett resultat i balans, resultatet uppgår till ca +5,0 mnkr.
- Nämnden har löpande vidtagit åtgärder för att bedriva verksamheten inom de ekonomiska ramarna.
- Skillnaden mellan prognoserna under året och det slutliga utfallet är inte lika stor som föregående år, fortfarande är prognoserna i början av året försiktiga.
- Nämnden har följt upp ekonomin i enlighet med kommunens riktlinjer. Uppföljning till nämnden har gjorts månadsvis.
- Nämndens investeringar har genomförts inom budgeterad ram. Nämnden har fått kompensation för ökade hyreskostnader.

Vi rekommenderar nämnden att fortsätta arbetet med att eftersträva att prognoser under året bättre harmonierar med det slutliga resultatet.

2.3 HAR NÄMNDEN SETT TILL ATT DEN INTERNA STYRNINGEN, UPPFÖLJNINGEN OCH KONTROLLEN ÄR TILLRÄCKLIG?

Av kommunallagen och i nämndens reglemente framgår att nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Enligt riktlinje för intern kontroll och styrning ska nämnderna senast i februari varje år anta en särskild plan för den interna kontrollen. Det framgår också av nämndens reglemente att nämnden årligen ska fastställa och följa upp en plan för den interna kontrollen. Planen ska överlämnas till kommunstyrelsen senast under mars.⁵

Nämnden fastställde sin internkontrollplan 2023-03-01⁶. Förvaltningen har genomfört riskanalysen och underlaget till internkontrollplan. Nämnden har haft möjlighet att lämna synpunkter.

⁵ Riktlinje för intern kontroll och styrning Dnr 00263-2023

⁶ Barn- och utbildningsnämnden § 13 Dnr 00027-2023

Uppföljning av internkontrollplanen ska, enligt Riktlinje för intern kontroll och styrning, göras till nämnden i anslutning till ordinarie verksamhetsuppföljning, d.v.s. per april, augusti och vid årsbokslut. Vid bokslut ska nämnder rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till kommunstyrelsen. I beslutet när nämnden fastställde sin internkontrollplan framgår i enlighet med detta att planen ska följas upp per tertial och vid årets slut.

Barn och utbildningsnämnden har följt upp internkontrollplanen tertialvis per april, augusti och december.

Nämnden har haft sju kontrollmoment i sin internkontrollplan varav ett följs upp halvårsvis, för ett saknas tidsperiod och resterande följs upp per tertial. I både uppföljningen per april och per augusti hade fem risker kontrollerats utan avvikelse, en med mindre avvikelse och en med större avvikelser. Vid bokslutet hade två risker kontrollerats med mindre avvikelse, medan övriga var grönmarkerade. En risk har varit gulmarkerad hela året; Risk att rektorer inte hinner med sitt uppdrag. Enligt uppföljningen har åtgärder vidtagits och ytterligare stöd kommer att tillsättas under 2024.

Den risk som tidigare har varit rödmarkerad men blivit gulmarkerad är risken avseende verksamhetsskydd. Risken är att nämndens verksamheter inte behandlar personuppgifter i enlighet med Dataskyddsförordningen och annan relevant lagstiftning. Inga nya stickprovskontroller har genomförts vid bokslutet utan allt fokus uppges ha legat på att åtgärda anmälan från IMY kring Google Workspace for education.

Risken ”att barn i behov av särskilt stöd inte får det stöd barnet behöver för att klara sin utbildning har inte kontrollerats. Det finns även med två nya risker i uppföljningarna som dock inte har kontrollerats och det saknas kommentarer.

Nämnden hade ett nämnduppdrag som inte hade genomförts föregående år och som följdes upp inom ramen för den intern kontrollen. Uppdraget har genomförts.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har säkerställt att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig.

- Nämnden har fastställt internkontrollplan som följs upp tertialvis i enlighet med kommunens riktlinje.
- Nämnden har tagit ställning till förvaltningens förslag till internkontrollplan.
- Nämnden har hanterat risker och vidtagit åtgärder. Den risk som återstår kommer att finnas kvar till nästa år.

2.4 OTILLÅTEN PÅVERKAN OCH OEGENTLIGHETER

Revisorerna har beslutat att en övergripande granskning av nämndernas rutiner kring välfärdsbrott, otillåten påverkan och oegentligheter ska ingå i årets grundläggande granskning.

2.4.1 Organisation och riktlinjer

Barn- och utbildningsnämnden har inga egna riktlinjer utan följer den övergripande riktlinjen kring farliga förmåner.

2.4.2 Omhändertagande av incidenter

Incidenter har inte förekommit under de senaste tre åren och det finns inga utarbetade rutiner för omhändertagande. Enligt riktlinjen ska chef kontaktas för att utreda ärendet. Är det en chef som har begått ett fel och förvaltningschef inte agerar ska kommundirektör och kommunjurist kontaktas.

Förvaltningen har inte undersökt i vilken utsträckning medarbetarna känner till rutinen.

Bedömning

Vi bedömer utifrån den övergripande granskning som gjorts att barn- och utbildningsnämnden delvis har en organisation och riktlinjer för att hantera otillåten påverkan och oegentligheter. Nämnden har inga egna rutiner och det finns inga utarbetade rutiner för hur incidenter ska omhändertas. Enligt förvaltningen saknas kunskap om det är allmänt känt till vart och vem medarbetarna ska vända sig vid misstanke.

Vi vill dock poängtera att detta är en övergripande granskning och att vi inte har granskat om rutinerna är tillräckliga eller om de efterlevs.

Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att det finns utarbetade rutiner för att hantera incidenter gällande oegentligheter och otillåten påverkan.

2.5 FÖRDJUPADE GRANSKNINGAR UNDER ÅRET

Följande fördjupade granskningar som berör nämndens ansvarsområde har genomförts 2023.

Uppföljande granskning av ärendehantering⁷

Granskningen visade på att nämnderna i huvudsak har vidtagit åtgärder utifrån den tidigare granskningen. Övergripande rutinbeskrivningar, Ärendehanteringsforum och övriga kontakter mellan styrelse och nämnder är former för att säkerställa en mer likartad hantering av protokoll och handlingar. Vissa brister noterades gällande ordförandebeslut och initiativärenden.

Resurser till barn och elever i behov av särskilt stöd⁸

Granskningen visar att nämnden delvis har säkerställt att arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd sker enligt skollagens krav och beslutade interna riktlinjer. Nämnden har betonat likvärdighetsperspektivet genom en centraliserad ekonomistyrning vilket innebär att de enskilda rektorerna inte fullt ut kan styra tillgången till olika kompetenser avseende arbetet med särskilt stöd. Brister har framkommit gällande övergången mellan skolor och skolformer. De insatser som tillhandahålls bedöms i huvudsak vara ändamålsenliga, svårigheter att rekrytera elevassistenter innebär dock att ansvariga rektorer inte fullt ut kan säkerställa att barn och elever i behov av särskilt stöd får den hjälp de har rätt till. Det har även framkommit att uppföljningen av det särskilda stödet kan utvecklas.

Uppföljande granskning av samverkan kring barn och unga med psykisk ohälsa⁹

Granskningen visar att styrelse och nämnder inte har vidtagit åtgärder i tillräcklig utsträckning. En översyn av samverkansstrukturen i länet pågår men det är viktigt att arbetet i de forum och grupperingar som behövs inte avstannar. Stora delar av den tidigare problematiken kvarstår, exempelvis otydligheter i roller mellan elevhälsan och BUP.

Personal- och kompetensförsörjning¹⁰

Granskningen visar att kommunstyrelsen och granskade nämnder delvis har säkerställt att det systematiska arbetet med personal- och kompetensförsörjning är ändamålsenligt. Bedömningen grundar sig framför allt på att arbetet med strategisk kompetensförsörjning inte prioriteras inom samtliga nämnder. Barn- och utbildningsnämnden bedriver inte ett systematiskt arbete med kompetensförsörjning och har exempelvis inte arbetat tillräckligt med strategin ”använd kompetensen rätt”. Det har inte heller varit möjligt att vidta åtgärder i syfte att behålla medarbetare pga. den personal- och kompetensbrist som råder.

⁷ Granskning av ärendehantering REV/00004/2023

⁸ Granskning av resurser till barn och elever i behov av särskilt stöd

⁹ Uppföljande granskning av samverkan kring barn och unga med psykisk ohälsa REV/000029/2023

¹⁰ Granskning av personal- och kompetensförsörjning REV/00003/2023

2.6 HAR NÄMNDEN VIDTAGIT ÅTGÄRDER UTFRÅN FÖREGÅENDE ÅRS GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING?

Vid föregående års grundläggande granskning lämnades ett antal rekommendationer. Revisorerna begärde svar från nämnden som har lämnat svar 2023-06-21 § 46. I tabellen nedan redovisas ett kort sammanfattning av nämndens svar samt nuläget utifrån vad som framkommit av årsredovisning, uppföljning av internkontrollplan och vid intervjuer i årets granskning.

Rekommendation	Vidtagen åtgärd
Eftersträva att prognoser under året bättre harmonierar med det slutliga resultatet.	<p>Nämndens svar: Barn- och utbildningsförvaltningen har arbetat de senaste åren med att få till ett bättre prognosarbete med samtliga verksamheter då upplevelsen är att rektorer och chefer gärna vill vara lite försiktiga i sina prognoser. Förvaltningens förhoppning är att verksamhetsåret 2023 kommer att bli ett mer stabilt och " normalt " verksamhetsår utifrån en mer stabiliserad världsmarknad.</p> <p>Vår kommentar: Vi noterar att skillnaden mellan utfall och prognoser är lägre än tidigare år. Fortfarande är prognoserna försiktiga.</p>
Säkerställa att identifierade brister som uppmärksammas inom ramen för den interna kontrollen åtgärdas under kommande år.	<p>Nämndens svar: Vissa risker går inte att komma tillrätta med under nästkommande år då de kräver för omfattande insatser eller kräver längre tid.</p> <p>Vår kommentar: Flera av de brister som fanns med 2022 finns även med i 2023 års internkontrollplan.</p>
Se över möjligheterna att nyttja sin rätt till insyn i de fristående grundskolorna.	<p>Nämndens svar: För att göra de insynsbesök som revisionen föreslår krävs mer resurser på förvaltningen.</p> <p>Vår kommentar: Inga åtgärder har vidtagits.</p>
Säkerställa att det finns uppdaterade planer och rutiner gällande krisberedskap för verksamheter som är samhällsviktiga.	<p>Nämndens svar: Ett lager av livsmedel har köpts in, behovet av krislådor har identifierats och arbetet med att tillhandahålla dessa pågår. Det kommer att tas fram kontinuitetsplaner.</p> <p>Vår kommentar: Åtgärder har i huvudsak vidtagits.</p>
Säkerställa att krisövningar genomförs i tillräcklig omfattning.	<p>Nämndens svar: Krisövningar gällande pågående dödligt våld har påbörjats och fortsätter för grundskolorna, liknande kommer att genomföras på förskolorna. Planer, rutiner och övningar kommer att utarbetas för personalen i staben och andra nyckelpersoner. Riktlinjer för krisövningar kommer att utarbetas när kommunens risk- och sårbarhetsanalys blir antagen.</p> <p>Vår kommentar: Åtgärder har i huvudsak vidtagits.</p>

Bedömning

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har vidtagit åtgärder utifrån de rekommendationer som lämnades föregående år. Vi noterar att nämnden inte har sett över möjligheterna att nyttja sin rätt till insyn i de fristående grundskolorna mot bakgrund av bristande resurser.

2.7 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Vår bedömning är att nämnden i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning och att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig inom de områden som vi granskat. Avvikelse har identifierats gällande flera risker men nämndens redovisning visar på att avvikelse har hanterats. Åtgärder har i huvudsak vidtagits utifrån föregående års granskning.

Bedömningen grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Har nämnden bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt?	Delvis	Nämnden har en systematisk planering och uppföljning av uppdragen. Nämnden har bedömt att tre uppdrag inte har genomförts, varav två är från fullmäktige. Nämndens uppdrag till förvaltningen har varit tidsatta. Fördjupade granskningar under året har visat på brister gällande ändamålsenlighet.
Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?	Ja	Nämnden redovisar ett resultat i balans. Det slutliga resultatet är bättre än prognoser under året, skillnaden är dock inte lika stor som tidigare år.
Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?	I huvudsak	Nämnden har fastställt och följt upp internkontrollplanen tertialvis. Den risk som kvarstår som kommer att åtgärdas under 2024. Fördjupade granskningar under året har visat på brister i den interna kontrollen.
Finns det en organisation och riktlinjer för att hantera otillåten påverkan och oegentligheter?	Delvis	Nämnden följer kommunens övergripande riktlinjer. Det finns inga upparbetade rutiner för hur incidenter ska omhändertas.
Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?	I huvudsak	Nämnden har i huvudsak vidtagit åtgärder. Nämnden har inte sett över möjligheterna att nyttja sin rätt till insyn i de fristående grundskolorna mot bakgrund av bristande resurser.

Vi rekommenderar nämnden att:

- *Säkerställa att det finns arbetsätt för att vidta åtgärder om uppföljningar under året visar på att uppdrag inte bedöms kunna genomföras.*
- *Fortsätta eftersträva att prognoser under året bättre harmonierar med det slutliga resultatet.*
- *Säkerställa att det finns upparbetade rutiner för att hantera incidenter gällande oegentligheter och otillåten påverkan.*

Anneth Nyqvist
Certifierad kommunal revisor

Moa Strömkvist
Verksamhetsrevisor